

ZEYREK

Tarih Araştırmaları Dergisi

Zeyrek Journal of History Studies

3

Tarih araştırmalarına münhasır, altı ayda bir (Aralık ve Haziran) neşredilen, açık erişimli, çift kör hakem sistemini benimsemiş ulusal akademik bir dergidir.

A double-blind peer-reviewed open-access academic journal that is published semiannually (April and October) in the field of Ottoman Studies

SAYI | ISSUE 3, • ARALIK | DECEMBER 2025

İmtiyaz Sahibi | Proprietor

İstanbul Tarih ve Kùltür Derneęi Adına
İbrahim AKKURT

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü | Managing Editor

Mehmet KORKMAZ

İrtibat | Contact

İstanbul Tarih ve Kùltür Derneęi
Ataköy 7-8-9-10. Kısım Mahallesi, E-5 Yanyol, Route İstanbul B Blok, 65/1
Bakırköy / İstanbul (Türkiye)
Telefon | Phone • 0 536 456 74 05
İnternet Adresi | Webpage • <https://zetad.org>
E-posta | E-mail • zetaddergi@gmail.com

Tasarım | Design

Vahdettin ATİK

Baskı | Printed by

Basım Tarihi | Print Date • Haziran | 2025

e-ISSN 3062-3340 ISSN: 3062-3332

Zeyrek Tarih Araştırmaları Dergisi'ndeki makaleler, [Creative Commons Atıntı-Gayriticari 4.0 \(CC BY-NC\)](#) Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır. Bilimsel araştırmaları kamuya ücretsiz sunmanın bilginin küresel paylaşımını artıracakı ilkesini benimseyen dergi, tüm içeriğine anında Libre açık erişim sağlamaktadır. Makalelerdeki fikir ve görüşlerin sorumluluğu sadece yazarlarına ait olup Zeyrek Tarih Araştırmaları Dergisi'nin görüşlerini yansıtmazlar.

Articles in Zeyrek Journal of History Studies are licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 \(CC BY-NC\)](#) International License. Zeyrek Journal of History Studies provides immediate Libre open access to its content on the principle that making research freely available to the public supports a greater global exchange of knowledge. Authors are responsible for the content of contributions; thus, opinions expressed in the articles belong to them and do not reflect the opinions or views of Zeyrek Journal of History Studies.

Editör Kurulu / Editorial Board

Dr. Mesut DEMİR (Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı)
(Baş Editör)

Dr. Rıdvan KAŞIKÇI (Bandırma Onyediy Eylül Üniversitesi Tarih Bölümü)
(Editör Yardımcısı)

Dr. Mustafa Sacid ÖZTÜRK (Kırklareli Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler
Fakültesi) (Editör Yardımcısı)

Alan Editörleri

Orta Çağ- Yeni Çağ Tarihi

Dr. Salih DEĞİRMENCİ (Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı)

Askerî Tarih

Doç. Dr. Mehmet KORKMAZ (Millî Savunma Üniversitesi)

Yakın Çağ Tarihi

Dr. Kasım HIZLI (Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı)

Cumhuriyet Tarihi

Dr. Yusuf Ziya ALTINTAŞ (İstanbul Teknik Üniversitesi)

Müesseseler-İktisat Tarihi

Dr. Ü. Serdar SERDAROĞLU (İstanbul Üniversitesi)

İngilizce Dil Editörleri

Doç. Dr. Harun TUNCER (İstanbul Üniversitesi)

Dr. Abdussamed GEÇER (İstanbul Sağlık Bilimleri Üniversitesi)

Yayın Kurulu

Doç. Dr. Mehmet KORKMAZ (Millî Savunma Üniversitesi)

Dr. Sevba ABDULA (Balkan Studies Foundation)

Dr. Yusuf Ziya ALTINTAŞ (İstanbul Teknik Üniversitesi)

Dr. Salih DEĞİRMENCİ (Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı)

Dr. Abdussamed GEÇER (İstanbul Sağlık Bilimleri Üniversitesi)

Dr. Kasım HIZLI (Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı)

Dr. Rıdvan KAŞIKÇI (Bandırma Onyediy Eylül Üniversitesi)

Dr. Mustafa Sacid ÖZTÜRK (Kırklareli Üniversitesi)

Dr. Ü. Serdar SERDAROĞLU (İstanbul Üniversitesi)

Dr. Muhammed Emin TULUM

İbrahim AKKURT (Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi)

Ali GÖZELLER (Cumhurbaşkanlığı Millî Saraylar İdaresi Başkanlığı)

Bilim ve Danışma Kurulu

- Prof. Dr. Ömerül Faruk BÖLÜKBAŞI (Marmara Üniversitesi)
Prof. Dr. M. Talha ÇİÇEK (İstanbul Medeniyet Üniversitesi)
Prof. Dr. Mustafa GÜNDÜZ (Yıldız Teknik Üniversitesi)
Prof. Dr. Davut HUT (Marmara Üniversitesi)
Prof. Dr. İsmail Hakkı KADI (İstanbul Medeniyet Üniversitesi)
Prof. Dr. Abdulhamit KIRMIZI (Marmara Üniversitesi)
Prof. Dr. Zekeriya KURŞUN (Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi)
Prof. Dr. Zekai METE (Bandırma Onyedli Eylül Üniversitesi)
Prof. Dr. Selim Hilmi ÖZKAN (Yıldız Teknik Üniversitesi)
Prof. Dr. Hacer Topaktaş ÜSTÜNER (İstanbul Üniversitesi)
Prof. Dr. Gültekin YILDIZ (İstanbul Üniversitesi)
Prof. Dr. Tuncay ZORLU (İstanbul Teknik Üniversitesi)
Doç. Dr. Salim AYDIN (Millî Savunma Üniversitesi)
Doç. Dr. Şefaattin DENİZ (İstanbul Üniversitesi Türkiyat Enstitüsü)
Doç. Dr. İlhan GÖK (Gümüşhane Üniversitesi)
Doç. Dr. Bekir GÖKPINAR (Bandırma Onyedli Eylül Üniversitesi)
Doç. Dr. Ceyhan GÜLER (İstanbul Üniversitesi)
Doç. Dr. Ersin Kırca (Kocaeli Üniversitesi)
Doç. Dr. Ökkeş Kürşad KARACAGİL (İstanbul Üniversitesi)
Doç. Dr. Ensar KÖSE (İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa)
Doç. Dr. Burcu KURT (İstanbul Teknik Üniversitesi)
Doç. Dr. Hülya TOKER (Yozgat Bozok Üniversitesi)
Doç. Dr. Yunus UĞUR (Marmara Üniversitesi)
Doç. Dr. Sacit UĞUZ (Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi)
Doç. Dr. Andelko Vlasic (Josip Jurij Strossmayer University of Osijek)
Doç. Dr. İsmail YAŞAYANLAR (Düzce Üniversitesi)
Dr. Dragana AMEDOSKİ (Belgrad Tarih Enstitüsü)
Dr. Serhat ASLANER (Millî İstihbarat Akademisi)
Dr. Ömer Faruk CAN (Sakarya Üniversitesi)
Dr. Osman EZİCİ (Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı)
Dr. Kübra FETTAHOĞLU (Kırklareli Üniversitesi)
Dr. Mesut GÜVENBAŞ (MSB Arşiv ve Askeri Tarih Daire Başkanlığı)

Dr. Elma KORIC (University of Sarajevo)

Dr. Abdullah al-MAMUN

Dr. Vladeta PETROVÍC (Belgrad Tarih Enstitüsü)

Dr. Volodymyr POLTORAK

Dr. Fatih SARIKAYA (Bandırma Onyedil Eylül Üniversitesi)

Dr. Serdar TABAKOĞLU (Kırklareli Üniversitesi)

Dr. Ahmet TEKİN (İstanbul Üniversitesi)

Dr. Sefer YAZICI (TBMM Kütüphane ve Arşiv Hizmetleri Başkanlığı)

Bu Sayının Hakem listesi / Referee List For This Issue

Prof. Dr. Ömerül Faruk BÖLÜKBAŞI (Marmara Üniversitesi)

Prof. Dr. Coşkun ÇAKIR (İstanbul Üniversitesi)

Prof. Dr. Eyüp ŞİMŞEK (Atatürk Üniversitesi)

Prof. Dr. Sadık YAZAR (İstanbul Medeniyet Üniversitesi)

Doç. Dr. Barış BORLAT (Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi)

Doç Dr. Aydın ÇAKMAK (İstanbul Üniversitesi)

Doç. Dr. Bekir GÖKPINAR (Bandırma Onyedil Eylül Üniversitesi)

Dr. Öğr. Üyesi Fatma ALADAĞ (Marmara Üniversitesi)

Dr. Öğr. Üyesi Ümmü Gülsüm FİLİZ BAYRAM (Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi)

Dr. Öğr. Gör. Murat SERDAROĞLU (Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi)

Arş. Gör. Dr. Muhammet Ali KILIÇ (Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi)

SUNUŞ /

FOREWORD

İlk iki sayısı ile akademik açıdan kararlılığını ortaya koyan Zeyrek Tarih Araştırmaları Dergisi (ZETAD), üçüncü sayısı ile ulusal ve uluslararası literatüre katkı sunmaya devam ediyor. Uzun bir süreç ve titiz bir çalışmanın neticesinde ortaya çıkan yeni sayı; umuyoruz ki hem literatürde var olan tartışmalar için ufuk açıcı olacak hem de yeni çalışmaların kaynağını teşkil edecektir. Beş araştırma makalesi, bir derkenar, iki kitâbiyat ve bir metin çevirisi ile gün yüzüne çıkan bu sayının akademik çevrelerde önemli bir karşılık bulacağını ümit ediyoruz.

İlk araştırma makalesi, tüm dünyanın kabul ettiği yapay zekâ (AI) gerçeğini tarihçilik disiplini bağlamında ele alan Harun Tuncer'e aittir. Tuncer, söz konusu teknolojilerle Osmanlı araştırmaları arasındaki bağlantıyı incelemekte ve bu sürecin tarih metinlerini nasıl dönüştürdüğünü analiz etmektedir. Abdülhadi Uysal tarafından kaleme alınan ikinci araştırma makalesi ise klasik dönem Osmanlı şehirlerinden biri olan Tımsıvar'da Osmanlı kimliğinin nasıl oluştuğunu, olgunlaştığını ve geçirdiği evrimi göstermektedir. İngiliz propagandasının Birinci Dünya Savaşı'nda Osmanlı askerleri üzerinde nasıl bir tahribat yaratmaya çalıştığını analiz eden üçüncü makale ise Vedat Tüfekçi'ye aittir.

Dördüncü araştırma makalesi, müstakbel çalışmaların önünü açacak bir mahiyet taşımaktadır. “II. Meşrutiyet Dönemi'nde Meslekî Bir Süreli Yayın: Deniz Gazetesi ve Analitik Fihristi” başlığıyla üçüncü sayımızda yer alan bu makale, alanın önemli araştırmacılarından Mehmet Korkmaz tarafından kaleme alınmıştır. Bölümün son metni ise Eflak ve Boğdan voyvodalığı yapmış olan Konstantin İpsilanti hakkındadır ve Mustafa Yiğit Baldan imzası taşımaktadır.

Araştırma makaleleri dışında bu sayıda Salih Değirmenci, Suriçi'nde çıkan ve Zeyrek bölgesinde hasara yol açan bir yangınla

ilgili arşiv metnini Latin harflerine aktarmıştır. Diğer yandan Yusuf Ziya Altıntaş imzasıyla Küre Yayınları'ndan çıkan Çanakkale Savaşı'nda Alman Bahriyeliler kitabı Mustafa Gencer'in değerlendirmesiyle; Robert G. Hoyland tarafından neşredilen ve Kronik Kitap bünyesinde Türkçeye kazandırılan Allah Yolunda başlıklı eser ise Yusuf Yılmaz'ın kritiğiyle dergimizde yer almıştır. Son olarak Abdussamed Geçer, Cumhuriyet dönemi çalışanlar için önemli bir kaynak niteliği taşıyan “İngiliz Yıllık Raporları'ndan” seçtiği metinleri Türkçeye aktarmıştır.

Gelecek sayılarda buluşmak dileğiyle...

Editör Kurulu

Dr. Mesut DEMİR

Dr. Rıdvan KAŞIKÇI

Dr. Mustafa Sacid ÖZTÜRK